

کلیشه محمدرضاشفاه از مسئولان ارشاد

چرا «دین این فیلم جرم است»؟

مهر: تهیه‌کننده فیلم سینمایی

«دین این فیلم جرم است»

می‌گوید: مسئولان سازمان

سینمایی به دلیل حواشی سریال

«گاندو»، جلوی صدور مجوز

برای اکران این فیلم را گرفته‌اند!

محمدرضا شفاه در این باره گفت:

پس از چند ماه تلاش بی‌نتیجه برای دریافت پروانه نمایش، همزمان با معارفه آقای محمدمهدی طباطبایی‌زاد، معاون جدید ارزشیابی و نظارت سازمان سینمایی، نامه‌ای خطاب به ایشان برای تعیین تکلیف فیلم منتشر کردیم که بازتاب زیادی هم در رسانه‌ها داشت. در پی این نامه‌نگاری، جلساتی با سازمان سینمایی و با حضور جناب طباطبایی‌زاد برگزار شد و درخواست کردیم تا تکلیف «دین این فیلم جرم است» را مشخص و نظرشان را صریحاً اعلام کنند.

شفاه ادامه داد: دوستان ابراز کردند که نظرامن این بود تا فیلم شما مجوز نمایش بدهیم، اما با توجه به مسائلی که حول پخش سریال «گاندو» به وجود آمد، ارشاد نمی‌تواند اجازه دهد «دین این فیلم جرم است» هم اکران شود و صراحتاً بیان شد نظر تصمیم‌گیران مربوط این است؛ «اگر ما جلوی پخش گاندو را نمی‌توانستیم بگیریم، اما مانع اکران «دین این فیلم جرم است» که می‌توان شد، بنابراین فعلاً اجازه اکران این فیلم را نمی‌دهیم.»وی افزود، من فکر می‌کنم این حرکت به نوعی انتقام‌جویی اشتباهی است که در شأن مسئولان سازمان سینمایی نیست. اصلاً به فرض که حرف دوستان درست باشد و هنرمندی اثری ساخته باشد که نسبت به آن انتقاد یا شکایتی وجود دارد، آیا وقتی زورمان نمی‌رسد، یک هنرمند دیگر باید توبیخ شود و یک فیلم دیگر باید به بند کشیده شود؟ قدیمی‌ها در این موارد گفته‌اند که «گنه کرد در بلخ آهنگری که به شوشتر زدن گردن مسگری!» این دیگر قانون زورگویی است، هر که زوریش می‌رسد براساس منافعش زورگویی کند.

این تهیه‌کننده در پاسخ به این پرسش که با روند پیش رو آیا می‌شود از عنوان «توقیف» برای «دین این فیلم جرم است» استفاده کرد؟ اظهار کرد: کلمه توقیف به لحاظ حقوقی برای فیلم‌هایی به کار می‌رود که تخلفی داشته‌اند و به این واسطه رسماً به آن‌ها اعلام می‌شود مجوز نمایش نخواهند گرفت. سازمان سینمایی و وزارت ارشاد امکان توقیف فیلم ما را به لحاظ قانونی ندارند، چرا که فیلم ما از لحاظ رویه‌های قانونی هیچ تخلفی نداشته که بتوانند آن را توقیف کنند.بنابراین صراحتاً این موضوع را نمی‌گویند و بهانه‌چوچیانِه هار بار به دلیل جدیدی ابراز می‌کنند که «بهتر است این فیلم فعلاً اکران نشود.»

شفاه درباره اصلاحیه‌های «دین این فیلم جرم است» عنوان کرد: در قدم اول به ما عنوان کردند اصلاحیه‌هایی برای فیلم در نظر گرفته شده است؛ بنابراین ما جلساتی تشکیل دادیم تا حضوری دربار اصلاحیه‌ها و تدقیق آن‌ها مذاکره کنیم که در طول جلسه به ما فهمانده شد که این اصلاحات موضوع اصلی نیست و بحث اصلی تری درباره کلیت اکران فیلم ما مطرح است و ما هنوز باید مذاکرات در سطوح بالاتری داشته باشیم. مذاکراتی که بارها بین مسئولان حوزه هنری، سازمان تبلیغات، وزارت ارشاد و رئیس سازمان سینمایی شکل گرفته و توقافات و وعده‌های درباره «دین این فیلم جرم است» صورت گرفته است، اما ما باز به پله اول بازگشته‌ایم. بنابراین نمایش «دین این فیلم جرم است» در این شیوه در یک چرخه باطل در حال مدیریت است.

سختگوی قوه قضائیه از هنرمندان برای ساخت آثار در حوزه عدالت وامنیت دعوت کرد
غفلت سینما از حوزه قضا

ایرنا: سختگوی قوه قضائیه در آیین رونمایی از مستند سینمایی «مهن» گفت: موضوعات قضایی و سوره‌های جنایی برای تولید آثار هنری به ویژه مستند مناسب هستند. اما ساز به پله اول بازگشته‌ایم. بنابراین نمایش «دین این فیلم جرم است» در این شیوه در یک چرخه باطل در حال مدیریت است.

ویژه سوره‌های جنایی برای تولید آثار هنری مناسب هستند و اگر آنچه «مهن» گفت: موضوعات قضایی به ویژه در پرونده‌های جنایی رخ می‌دهد، با روایت صحیحی به جامعه ما منتقل شود، اثرات عبرت‌آموزی هم بر کسانی که فیلم را مشاهده می‌کنند، می‌گذارد و هم تلاش و زحمات کسانی را که در عرصه امنیت و عدالت فعالیت می‌کنند تا با کار خود عدالت و امنیت را به عنوان یک ارمانان به جامعه ایرانی اسلامی ما هدیه کنند، بازتاب خواهد یافت.وی در ادامه به پیوند قوه قضائیه و جامعه هنری اشاره کرد و افزود: موضوعات قضایی و هنر ایرانی اقتضای می‌کرد که خیلی زودتر از این پیوندی برقرار کنند. قضا در جامعه ما و مکتب اسلامی، تاریخی طولانی دارد و هنر هم در جامعه ایرانی از افتخارات ماست. گرچه سروده «هنر نزد ایرانیان است و بس» از خود ماست، اما بیانگر یک واقعیت است.

اسماعیلی با ابراز تأسف از فاصله موجود میان حوزه هنر و قضا به مستند مهن اشاره و عنوان کرد: با این فیلم و با آثار هنری دیگری که در سال‌های اخیر از موضوعات جنایی و قضایی تهیه شده است، تلاقی و پیوندی میان این دو مجموعه ایجاد شده که البته ما مستقدیم در آغاز راه است و باید از اینجا به بعد این راه را با همدیگر ببیمایم.سختگوی قوه قضائیه گفت: مجموعه قوه قضائیه از اینکه هنرمندان عزیز وارد موضوعات قضایی و جنایی شده و راوی واقعیت جامعه ما و مجموعه قضایی بشوند به خصوص در آثار مستند استقبال می‌کند.

فریبا متخصص: مردم دیگر حوصله نمایش‌های رادوبویی بلند را ندارند
روابط عمومی اداره کل هنرهای نمایشی رادبو: فریبا متخصص عصر حاضر را عصر کوتاه‌گویی و گزیده‌گویی دانست و از تولید نمایش‌های کوتاه رادوبویی استقبال کرد.این بازیگر خاطر نشان کرد: در حال شریا ط به صورتی است که مردم مانند گذشته حوصله گوش کردن به نمایش‌های رادوبویی بلندمدت را ندارند و دوست دارند در کمترین زمان ممکن به نتیجه‌گیری برسند.این هنرمند با اشاره به جشنواره نوایش با موضوع نمایش‌های کوتاه رادوبویی، خاطر نشان کرد: «اصولاً جشنواره‌هایی که درخصوص نمایش کوتاه رادوبویی باشد را دوست دارم، چرا که به دلیل زمان کوتاهشان، فرصت گوش کردن را به مخاطب می‌دهند.

گفت‌وگوی قدس با احمد رضا کریمی، محقق و تدوینگر کتاب «تقی شهرام به روایت اسناد»

ساده، پرنکته ، مستند

ا فرهنگ و هنر/ فاطمه عامل نیک‌ا تقی شهرام به روایت اسناد.مفصل‌ترین کتابی است که درباره تقی شهرام منتشر شده و در بخش پیوست آن بیش از ۲۰۰ سند درباره شهرام وجود دارد. این کتاب نه تنها اطلاعات دست اولی درباره تقی شهرام ارائه می‌دهد، بلکه چهره‌ای تازه از مجید شریف واقفی هم ترسیم می‌کند. شهرام به دلیل نقش محوری که در رهبری سازمان در دوره پس از تغییر ایدئولوژیک تا سال ۱۳۵۷ داشت و رهبری او در انجام بسیاری از تئورهای درون سازمانی و نیز برون سازمان این گروه در سال‌های پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، همواره یکی از شخصیت‌های رموز و در عین حال جناب از منظر پژوهشی برای تاریخ‌پژوهان انقلاب اسلامی بوده است. حجم اسناد منتشر شده و اسناد شده در این کتاب به اندازه‌ای زیاد است که نیمی از متن کتاب در پایان به آن اختصاص داده شده است. محقق در طول روایت خود از موضوعات مختلف سعی کرده در کنار گزارشی از شرح وضعیت چهره‌ها و اسامی مطرح شده در طول متن می‌دهد، با مراجعه به مدارک، خاطرات، بازجویی‌ها و نیز اسناد درون سازمانی کشف شده، بخش مختلف گزارش را مستند و راستی آزمایی کرده و در موارد متعددی نیز اقدام به ارائه چند سناریو و متن درباره اتفاقی که مورد بحث است، کرده است. این کتاب توسط احمدرضا کریمی تدوین و از سوی مؤسسه فرهنگی هنری مرکز اسناد انقلاب اسلامی در ۷۰۸ صفحه منتشر شده است. به عقیده شماری از کارشناسان با اثری ساده اما پرنکته مواجه ایم که همزمان با انتشار خود نیز در برخی مطبوعات درباره آن اظهار نظره‌ای مختلفی صورت پذیرفت. در ادامه با احمدرضا کریمی، محقق و تدوینگر این کتاب درباره تقی شهرام، اسناد دسته اول این کتاب و چند و چون روایت‌هایش گفت‌وگو کردیم.

♦ **کتاب ۷۰۰ صفحه‌ای «تقی شهرام به روایت اسناد» حاوی روایت‌ها و اسنادی است که اطلاعاتی از زندگی تقی شهرام و چند تن دیگر از سران سازمان اطلاعاتی را به خواننده می‌هد، چرا در شرح وقایع این همه به روی اسناد تأکید داشتید؟**

کتاب «تقی شهرام به روایت اسناد» به دلیل دوران زندگانی که من به مدت چندماه با تقی شهرام گذرانده بودم و همچنین اطلاع از سابقه نگارش اولیه کتاب چند جلدی «سازمان مجاهدین خلق، بیابانی تا فرجام»، به من پیش‌نهاد شد. بنا را بر این گذاشتم که اولاً چهره واقعی و نه آنچه را در شایعات و مبتنی بر حب و بغض‌ها بود را از تقی شهرام ارائه دهم. نکته دیگر این بود که آنچه گفته می‌شود مستند باشد و اسناد آن – چه از اسناد ساواک و چه از مصاحبه‌ها و گفته‌ها – به شکل مکتوب ارائه شود. به طور مثال من در کتابی نوشته بودم که تقی شهرام یکی از افرادی بوده که به دنبال ترور ای‌الله بهشتی بوده است، ذکر این حرف مثلاً از طرف افرادی مانند آقای علی افشاری با واکنش مواجه شد و ذکر شده بود که چون من با تقی شهرام حب و بغضی دارم این حرف را بیان کردم. من این مطلب را همان‌جا هم عنوان کرده بودم و در این کتاب هم اسنادش آمده است که وحید افراخته در سه‌جا از افراختش صراحت دارد که تقی شهرام به عنوان پدری در دینا ترور و حذف فیزیکی مرحوم دکتر بهشتی بوده است. در بین سری یادداشت‌هایی که از وحید افراخته به جای مانده درباره طرح ترور دکتر بهشتی آمده است: ترس از قتل شدن عناصری مانند بهشتی، تقی شهرام در مورد او می‌گفت: باید او را ترسید. فردی است بسیار سیاس، باهوش و جاهطلب و در آرزوی جانشینی خمینی است، او به آسانی با رژیم علیه مجاهدین متحد خواهد شد. تنها راه چاره، کشتن اوست، منتها به‌طوری که ردی باقی نگذاریم؛ مثلاً زیر ماشین گرفت…!

این اتفاق به این دلیل بود که تقی شهرام معتقد بود اگر بهشتی دخالت نمی‌کرد، می‌توانست باز هم روحانیون را قانع کند که از سازمان حمایت کنند و امکانشان را در اختیارش بگذارند.

♦ **گفته می‌شود در این کتاب برخی شایعات و حرف‌های افسانه‌گونه در مورد تقی شهرام خدشه‌دار شده است، در این باره بیشتر توضیح می‌دهید.**

نکته‌ای دیگر که من در این کتاب به آن توجه داشتم، اطلاعاتی بود که به نوعی افسانه‌گونه در بخش پایانی خود نیزسر روایت تاریخی جلدی از دستگیری تقی شهرام پس از پیروزی انقلاب اسلامی بازگو کرده و در ادامه از چگونگی نگهداری و بازجویی از وی و در نهایت تشکیل دادگاه برای او نقل می‌کنند که در این زمینه بازخوانی طرح دعای و شکایت‌های خانواده عناصر مرکزیت سازمان که به دستور مرکزیت تصفیه شده بودند و بازخوانی نگاه و نظر فرقه رجوی درباره این دادگاه و جریان‌های همسو با شهرام نیز آورده شده است. نخستین دادستان کل انقلاب مرحوم مهدی هادوی است و مسئول پرونده تقی شهرام، آقای سیف‌الله و ایشان تأیید می‌کند نظر تقی شهرام درباره عدم صلاحیت دادگاه‌ها در بررسی پرونده وی درست است. در آن زمان ایشان نظر می‌دهد که چون این اتفاقات در یک سازمان سیاسی رخ داده، چه بهتر که یک منظره تلویزیونی برگزار شود و همه گروه‌هایی که دست‌اندر کار بودند حضور داشته باشند و نماینده جمهوری اسلامی و همچنین نماینده سایر گروه‌های اسلامی

در مورد تقی شهرام عنوان می‌شد. یکی از این موارد فرار تقی شهرام از زندان ساری به همراه ستوان احمدیان و حسین عزتی است. فصل اول کتاب به بازداشت و فرار شهرام از زندان ساری اختصاص دارد. در زندان قصر، شهرام با سه زندانی مارکسیست روابط نزدیکی برقرار کرد. نخستین فرد از این افراد محمدتقی افشانی، عضو چریک‌های فدایی خلق بود. علیرضا شکوهی، رهبر گروه «ستاره سرخ» نفر بعدی و سوین فرد حسین عزتی که در تدارک یک اعصاب در زندان قصر و عزتی که در تدارک یک اعصاب در زندان قصر بودند به زندان ساری منتقل می‌شوند و در این زندان با همدستی و همراهی افسر زندان به نام ستوان امیرحسین احمدیان شب ۱۵ اردیبهشت ۱۳۵۲ از زندان فرار می‌کنند. درباره این فرار فرضیه‌هایی مانند دست داشتن ساواک یا سازمان سیا در این فرار مطرح می‌شد. من واقعیت را به نقل از گفته‌های خود تقی شهرام و به نقل از یادداشت‌های ستوان احمدیان و اسنادی که به ساواک و شهرهای کل کشور وجود داشته، مبنی بر تنبیه و برکناری مسئولان انتظامی در ساری و همچنین برکنار کردن رئیس زندان و جست‌وجوی خلیلی گسترده و سنگینی که در اسناد مرحوم ساواک شرح‌ش آمده است که چند روز پس از فرار از این سه نفر از زندان، در قطار اهواز - خرمشهر، حسین عزتی توسط یک مأمور زندانی دستگیر و بعد زیر شکنجه کشته می‌شود. تحلیل و بررسی‌ها نشان می‌دهد که جریان جدی بوده و این شایعات که در فرار، ساواک یا آمریکایی‌ها دست داشته‌اند، درست نیست.

این کتاب همچنین ماجرای نفوذ ساواک در سازمان را شرح داده‌ام. همین‌طور نحوه فراری دادن ساواک مانند ماجرای سیروس دماوندی را به تفصیل آورده و ماجرای شهرپاری که معروف به مرد هزار چهره است را، توضیح داده‌ام. ماجرای نفوذ ساواک در سازمان مجاهدین خلق در ابتدای تشکیل سازمان، توسط شخصی به نام فدائنی را که به ضربه شهریور ۱۳۵۰ منجر شد، تحلیل و شرح داده و تفاوتش را با این ماجرا مشخص کردم.

♦ **یکی دیگر از بخش‌های قابل اعتنا شرحی از زندگی و سرگذشت زنان حاضر در سازمان مجاهدین و سوءاستفاده‌هایی است که از این زنان می‌شده است. آیا در اینجا هم شاهد روایت متفاوتی از حضور زنان در سازمان هستیم؟**

یکی از دلایل اینکه زنان و دختران در سازمان پذیرفته می‌شدند، پوشش خانه‌های تیمی بود. این مسئله به شکل خیلی زشتی توسط بعضی‌ها در تاریخ‌نویسی‌هایی که داشتند، تحت عنوان فحشا مطرح شده است. در صورتی که چنین چیزی صحت نداشته و من خودم آن را در کتاب بررسی کرده‌ام. مینا را در مورد خانم‌ها و قربانی شدن آن‌ها در سازمان مجاهدین بر این گذاشتم که اساساً در این سازمان مردسالاری حاکم بوده و دخترها و خانم‌ها را معمولاً برای پوشش سازمان خودشان می‌آوردند و مثلاً به خانه‌هایی می‌فرستادند که تصور می‌کردند توسط ساواک لو رفته است و معمولاً بر نمی‌گشتند و توسط ساواک کشته می‌شدند و مجبور می‌شدند سیاهپوش‌خورند.

♦ **با توجه به اهمیت این مسئله چرا در اثری مستقل به حضور زنان در سازمان و ماجراهایی که از سرگذرانده‌اند، پرداخته‌شده‌است؟**

بدون شک جای وجود راهنمایی‌سی کند. این در واقع یک راهنمایی عمومی برای کلیه کسانی است که در این عرصه فعالیت می‌کنند و یکسان شدن تصمیمات مالی در این زمینه و به بیانی دیگر ساماندهی دستمزدها امر معقولی است که اگر اتفاق بیفتد، خیلی خوب است. به هرحال در دنیا تاریخ‌نویسی‌های مالی امر معمولی است و جریان دارد و براساس گرید و درجه‌بندی افراد، دستمزدها مشخص می‌شود. به نظرم قاعدتمند شدن دستمزدها در همه عرصه‌های تولید سینمایی باید اتفاق بیفتد و خوشبختانه اکنون فیلم‌نامه‌نویسان سینمایی ایران نیزنخستین گام را برداشته‌است.

فیلم‌نامه‌نویس «من سالوادور نیستم» تأکید می‌کند این اتفاق نه در فیلم‌نامه‌نویسی بلکه در بخش بازیگری هم باید رخ بدهد و ضابطه‌مند شود. اینکه چطور می‌توان این بخش را کنترل کرد دقیقاً به سازماندهی صنوف سینمایی برمی‌گردد. ما هنوز نگریددنی که در فیلم‌نامه نویسی مطرح کردم، در میان بازیگران و حتی خود فیلم‌نامه نویسان هم باید رخ دهد. در حال حاضر ما فیلم‌نامه‌نویس در چه یک، دو و سه نداریم و سطوح بازیگران یا فیلم‌نامه نویسان مشخص نشده است. به طور مثال اکنون

اثری مستقل در این خصوص خالی است، منتها شکل‌گیری یک اثر مستقل با موضوع زنان مستلزم این است که افراد باقی‌مانده حاضر باشند در این باره صحبت کنند. مشکل این است که برخی از این خانم‌ها حاضر به صحبت نیستند و خاطراتشان را بیان نمی‌کنند. هرچند براساس پرونده‌ها می‌توان مطالبی را عنوان کرد. به عنوان مثال خیلی‌ها بودند که عناصر سازمان روی آن‌ها کار می‌کردند و مارکسیست می‌شدند و بعداً به خاطر همین قضیه خود سازمان از آن‌ها می‌خواست از شوهرانشان جدا شوند. معمولاً این خانم‌ها همسر سمپات‌ها بودند. سمپات‌افرادی بودند که زندگی عادی‌شان را داشتند، سرکار می‌رفتند و بچه‌ها در خانه این سمپات‌ها مخفی می‌شدند. این اعضا روی این افراد کار می‌کردند و مثلاً بعد از مدتی اعلام می‌کردند که زن آمادگی ورود به سازمان را دارد و مثلاً شوهرش ندارد؛ بنابراین دستور می‌دادند که زن از همسرش جدا شود و البته برای جانشانشان تمهیداتی می‌چیدند و یک چیزهای غیرواقعی بین آن‌ها ایجاد می‌کردند که زن خودش متمایل می‌شد از همسرش جدا شود. این زن‌ها وقتی جدا می‌شدند، از نظر تشکیلاتی آموزش می‌دیدند. بسپار اتفاق می‌افتاد که بعد از چند ماه به آن‌ها می‌گفتند که به درد سازمان نمی‌خورند. این زن، هم فراری بود و هم از شوهر و بچه‌اش جدا شده و هم سازمان به او می‌گفت که تو تصفیه هستی. تصور کنید که سرنوشته‌ی چه می‌شد بعضی از این افراد سرگذشت‌های بسیار غم‌انگیزی بر این اساس داشتند که من بخشی از آن‌ها را در کتاب چند جلدی سازمان مجاهدین، مثلاً درباره طاهره ایلخانی به تفصیل نوشته‌ام.

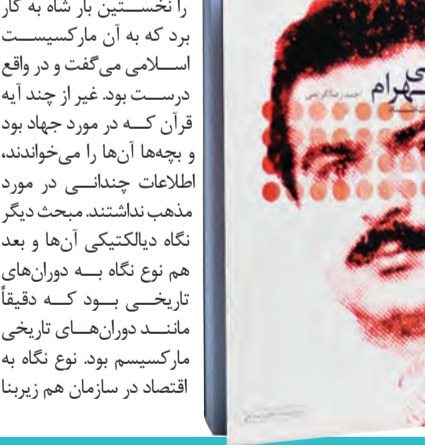
♦ **یکی دیگر از نقاط قابل توجه کتاب از نظر کارشناسان، ترسیم چهره‌ای تازه درباره برخی از اسرران سازمان پیش از انقلاب اسلامی از جمله جمیع‌شما به‌شما واقفی ومرتضی صمدیه‌لراف است. شنیده می‌شود که عنوان محقق در معرفی چهره این دو، شمایلی متفاوت از آن‌ها را پیش چشم قرار می‌دهید که تا پیش از آن شاید در نگاه عمومی چنین نبوده است. در این مورد بیشتر توضیح می‌دهید؟**

در این کتاب ما با چهره جدیدی از مجید شریف واقفی آشنا می‌شویم. مجید براساس اعترافات یا گزارشی که همسرش لیلی زمردیان ارائه می‌دهد، در واقع لو رفته و مشخص می‌شود که مشکل تشکیل یک سازمان جدا و مسلح است. من عین یادداشت‌های لیلی زمردیان را هم در کتاب آورده‌ام که هم منتشان هست و هم حرف‌چینی شده است.

♦ **مهم‌ترین دلیل شما به عنوان محقق برای پرداختن به زندگی تقی شهرام چه بود؟**

مهم‌ترین انگیزه خودم این بود که یک عدای نظر می‌دادند، اتفاقی که در سازمان مجاهدین خلق طی سال‌های ۵۲ تا ۵۴ افتاده، کودتا در سازمان بوده است.

این تعبیر را حتی آقای هاشمی فراموش‌چانی هم به کار می‌برد. من این اعتقاد را نداشتم و معتقد بودم مبنای‌های ایدئولوژیکی که سازمان از ابتدای تأسیس داشت، زمینه را برای مارکسیست کردن کردن نوع فرام می‌کرد. در واقع یک نوع آمیختگی مارکسیسم واسلام وجود نداشت. این موضوع باعث می‌شد که نخستین بار شام به کار برد که به آن مارکسیست می‌گفتند و در واقع اسلامی می‌گفت و در واقع درست بود. غیر از چند آیه قرآن که در مورد جهاد بود و چه‌ها آن‌ها را می‌خواندند، اطلاعات چندانی در مورد مذهب نداشتند. میحت دیگر نگاه دیالکتیکی آن‌ها و بعد هم نوع نگاه به دوران‌های تاریخی نبود که دقیقاً مانند دوران‌های تاریخی مارکسیسم بود. نوع نگاه به اقتصاد در سازمان‌ها هم زیرنا

نمی‌توانیم به یک فیلم‌نامه‌نویس بگوییم تو درچه دو هستی! اصلاً هیچ کس از درجه یک پایین‌تر نیست، اما وقتی این درجه‌بندی براساس قیمت دستمزدها که نشأت گرفته از میزان کیفیت است، ایجاد شود از ناسره معلوم شده و می‌توانیم بر مبنای آن سطح یک فیلم‌نامه نویس را هم مشخص کنیم، اما در حال حاضر این گونه نیست و هر کس هر قیمتی خواهد می‌دهد و شرایط ضابطه‌مند نیست.

♦ **اقتصاد واقعی در شبکه نمایش خانگی فعال است**

مقصودی به فیلم‌نامه‌نویسی در سریال‌های تلویزیونی اشاره می‌کند و می‌گوید: این را باید در نظر داشته باشیم که در فیلم‌نامه سریال‌های تلویزیونی و شبکه نمایش خانگی دو قیمت مجزا عنوان شده که به نظرم باید شبکه نمایش خانگی را معیار قسار داد، زیرا اقتصاد واقعی آنجا فعال است و به سادگی می‌توان فهمید این سریال‌ها چقدر گرش مالی دارند، اما تلویزیون به دلیل اینکه زورش زیاد است، قیمت‌هایش را پایین می‌آورد. در حالی که اگر تلویزیون هم دنبال کیفیت بهتری است باید بتواند این قیمت‌ها را در شرایط بهتری

دانستن آن بود. آن‌ها مارکسیسم را «علم مبارزه» می‌دانستند. در برداشتی که داشتند، مارکسیسم مانند پزشکی یا مهندسی علم است و این را باور داشتند. البته این فضای بود که در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ در اغلب جوانان دانشگاه رفته مذهبی نوعی کمپلکس وجود داشت و می‌گفتند هرچه در مارکسیسم هست در اسلام هم هست. به هر حال این زمینه‌ها بود و آن‌ها پس از مدتی احساس کردند که اصلاً به آن بخش مذهبی چه احتیاجی دارند و آن را کنار گذاشتند.

در واقع به نظر من نسبت به سایر سران سازمان مجاهدین خلق، تقی شهرام صادق‌تر بود؛ هم تعبیر ایدئولوژی‌اش را عنوان کرد و هم اینکه حتی این تغییر را باروحانیون از جمله آقایان بهشتی، طالقانی، لاهوتی و رفسنجانی در میان گذاشت. بعد از این ماجراست که روحانیون اعلام می‌کنند ما دیگر از شما حمایت نمی‌کنیم و به همین خاطر بعضی‌ها انتقاد می‌کردند از تقی شهرام که می‌توانست سیاستمدارانه‌تر رفتار کند و اصلاً این ماجرا را بیان نمی‌کرد تا کمک‌ها را دریافت کند. در هر صورت من می‌خواستم بیان کنم مارکسیست شدن سازمان طبق مبانی‌ای بوده که سازمان براساس شکل گرفته و این‌طور نبوده که ناگهان یک شخصی از زندان ساری فرار کند و بیاید بمبارکسیسم را در سازمان منفرج کند و همه یک مرتبه مارکسیست شوند! اگر چنین چیزی بود چگونه است که عده زیادی در زندان‌ها مارکسیست شدند. عده زیادی از اعضای این سازمان در زندان‌های مشهد، شیراز و تهران (غلب از سال ۵۱ و قبل از تقی شهرام) خودشان به‌طور اتوماتیک مارکسیست و خیلی از آن‌ها بعداً جذب سازمان‌هایی مانند پیکار شدند و حتی برای مجلس کاندیدا شدند و آدم‌های مطرحی بیشان بود. بیشتر آن‌ها در سال ۵۰ دستگیر شده بودند و تقی شهرام روی آن‌ها نفوذی نداشت.

♦ **یکی دیگر از نقاط قابل توجه کتاب از نظر کارشناسان، ترسیم چهره‌ای تازه درباره برخی از اسرران سازمان پیش از انقلاب اسلامی از جمله جمیع‌شما به‌شما واقفی ومرتضی صمدیه‌لراف است. شنیده می‌شود که عنوان محقق در معرفی چهره این دو، شمایلی متفاوت از آن‌ها را پیش چشم قرار می‌دهید که تا پیش از آن شاید در نگاه عمومی چنین نبوده است. در این مورد بیشتر توضیح می‌دهید؟**

در این کتاب ما با چهره جدیدی از مجید شریف واقفی آشنا می‌شویم. مجید براساس اعترافات یا گزارشی که همسرش لیلی زمردیان ارائه می‌دهد، در واقع لو رفته و مشخص می‌شود که مشکل تشکیل یک سازمان جدا و مسلح است. من عین یادداشت‌های لیلی زمردیان را هم در کتاب آورده‌ام که هم منتشان هست و هم حرف‌چینی شده است.

♦ **مهم‌ترین دلیل شما به عنوان محقق برای پرداختن به زندگی تقی شهرام چه بود؟**

مهم‌ترین انگیزه خودم این بود که یک عدای نظر می‌دادند، اتفاقی که در سازمان مجاهدین خلق طی سال‌های ۵۲ تا ۵۴ افتاده، کودتا در سازمان بوده است.

این تعبیر را حتی آقای هاشمی فراموش‌چانی هم به کار می‌برد. من این اعتقاد را نداشتم و معتقد بودم مبنای‌های ایدئولوژیکی که سازمان از ابتدای تأسیس داشت، زمینه را برای مارکسیست کردن کردن نوع فرام می‌کرد. در واقع یک نوع آمیختگی مارکسیسم واسلام وجود نداشت. این موضوع باعث می‌شد که نخستین بار شام به کار برد که به آن مارکسیست می‌گفتند و در واقع اسلامی می‌گفت و در واقع درست بود. غیر از چند آیه قرآن که در مورد جهاد بود و چه‌ها آن‌ها را می‌خواندند، اطلاعات چندانی در مورد مذهب نداشتند. میحت دیگر نگاه دیالکتیکی آن‌ها و بعد هم نوع نگاه به دوران‌های تاریخی نبود که دقیقاً مانند دوران‌های تاریخی مارکسیسم بود. نوع نگاه به اقتصاد در سازمان‌ها هم زیرنا

نمی‌توانیم به یک فیلم‌نامه‌نویس بگوییم تو درچه دو هستی! اصلاً هیچ کس از درجه یک پایین‌تر نیست، اما وقتی این درجه‌بندی براساس قیمت دستمزدها که نشأت گرفته از میزان کیفیت است، ایجاد شود از ناسره معلوم شده و می‌توانیم بر مبنای آن سطح یک فیلم‌نامه نویس را هم مشخص کنیم، اما در حال حاضر این گونه نیست و هر کس هر قیمتی خواهد می‌دهد و شرایط ضابطه‌مند نیست.

♦ **اقتصاد واقعی در شبکه نمایش خانگی فعال است**

مقصودی به فیلم‌نامه‌نویسی در سریال‌های تلویزیونی اشاره می‌کند و می‌گوید: این را باید در نظر داشته باشیم که در فیلم‌نامه سریال‌های تلویزیونی و شبکه نمایش خانگی دو قیمت مجزا عنوان شده که به نظرم باید شبکه نمایش خانگی را معیار قسار داد، زیرا اقتصاد واقعی آنجا فعال است و به سادگی می‌توان فهمید این سریال‌ها چقدر گرش مالی دارند، اما تلویزیون به دلیل اینکه زورش زیاد است، قیمت‌هایش را پایین می‌آورد. در حالی که اگر تلویزیون هم دنبال کیفیت بهتری است باید بتواند این قیمت‌ها را در شرایط بهتری